

JOZEF SEDLÁK

Fotografická eschatológia

profily
profiles

„Memento mori...“

Výstava Jozefa Sedláka pod názvom **Fotografická eschatológia**¹ je tematickou výpoveďou o podobách smrti, zomierania, pretrvávania, znovuzrodenia i vzopretiu sa voči pomínutelnosti nekonečnosťou ľudského ducha. Zobrazuje podobenstvo „memento mori“², ktoré sa po stáročia objavuje v umeleckej symbolike ako pripomienka nevyhnutnosti smrti v rôznych interpretáciách. Pri zostavovaní výstavy sme nemali potuchy o prichádzajúcom ataku novodobého moru – Kovidu a tak jej uvedenie v najhoršom čase eskalácie globálnej infekcie nadobúda nadčasovú hodnotu v posolstve „vanitas vanitatum et omnia vanitas...“³ Pokúsili sme sa tak vytvoriť priestor pre ojedinelý dialóg, skúmajúci prchavú povahu života, ktorý pri nestálosti vedomia zvyšuje hodnotu súčasnosti a to z viacerých uhlov pohľadu: ako oslavu, či adoráciu smrti, znamenie márnosti, či zobrazenie zmien a rôznych foriem transformácie.

Rozsiahla tvorba Jozefa Sedláka sa pohybuje na pomedzí viacerých žánrov a to od subjektívneho dokumentu via inšcenovanú fotografiu i experiment ku konceptuálnym dielam a inštaláciám. Výstavný projekt sa zameriava na inšcenované a konceptuálne polohy tvorby, ktoré uvádzame v deviatich vybraných celkoch v časovom diapazóne štyroch dekád, spojených tematickou naráciou a osobitou symbolikou. Fotografické objekty v cykloch **Latencia** (2011) a **Portréty pod tvárou** (1995 – 2017) symbolizujú prchavosť času, prelínanie spomienok, konfrontáciu identity, či „metafyziku fotografie“, prekračujú hranice média. Sekvencia **Päť sekúnd klinickej smrti** (1979) je pozastavením sa v medzičase na krehkej hranici života a nekonečna; na výstave priamo komunikuje s adoráciou zomrelých v inštalácii **Svätí** (1977 – 2016) – spomienkovými príbehmi o blízkych v časozbere fotografických záznamov takmer cez tri desaťročia. Akcentom prezentovanej témy sa stáva fotografia z cyklu **Intuícia násobku** (1994) s nepriamou referenciou na klasické „memento mori“. Sériá diptychov **O demokracii svetla II.** (1989 / 2011) spája klasické analógové fotografie s digitálne transformovanými konceptuálnymi skicami. Sú symbolikou tvarov, svetla a rúk, tvoriac vyzývavý dialóg subtílnych chemických čierno-bielých fotografií s digitálne generovanými farebnými plátnami, poukazujúc tak na neobmedzené možnosti postprodukcii vo veku nových technológií. Modifikáciami z bohatého autorského archívu sú aj inštalácie monumentálnych diel z cyklov **Pocť inštalácii** (1995 / 2018) a **O demokracii svetla I.** (1989 / 2018), ktoré nadväzujú na luminografické diela z 90. rokov 20. storočia: multiplikácia motívov vytvára expresívne novodobé „kostnice“ a autorskú svetelnú abecedu – „gramatiku vnútorného svetla“. Nekompromisné a silné posolstvo prezentovaných diel uzatvára nóvum – konceptuálna mozaika **Firenze** (2013), tvoriaca rekonštrukciu renesančných náhrobkov projekciou súdobých portrétov rodinných príslušníkov autora s referenciou na „vizuálne vzkriesenie“.

Výstava zámerne spája a prelína štyri dekády tvorby Jozefa Sedláka v predmetnej téme o posledných reflexiách bytia, a to v rôznych mediálnych formátoch, referujúcich o nekompromisnom vývoji média a otváraní nekonečných technologických možností pre hmotné spracovanie klasického citátu „Memento mori...“. Nadčasovosť ideového, hĺbka filozofického a ojedinelosť estetického odkazu poukazuje na význam autorovej tvorby v kontexte súčasnej histórie stredoeurópskej fotografie i výtvarného umenia.

Mgr. Lucia Benická,
kurátorka výstavy

O AUTOROVI

Jozef Sedlák (*1958, Bratislava) absolvoval štúdium na Katedre fotografie na Filmovej a televíznej fakulte AMU v Prahe (1984). Od r. 2006 je interným pedagógom na Fakulte masmediálnej komunikácie UCM v Trnave, kde je v súčasnosti vedúcim Ateliéru komunikácie v médiu fotografie na Katedre umeleckej komunikácie. Od r. 1991 pôsobí ako externý pedagóg na Katedre fotografie a nových médií VŠVU v Bratislave. V súčasnosti patrí k najvýraznejším osobnostiam súčasnej slovenskej fotografie. Venuje sa voľnej tvorbe, kurátorskej a organizátorskej činnosti. Žije a tvorí v Bratislave.

Vystavoval na mnohých autorských a kolektívnych výstavách na Slovensku a v zahraničí (Anglicko, Česko, Grécko, Francúzsko, Japonsko, Maďarsko, Nemecko, Poľsko, Rakúsko, Švédsko, Rusko, Taliansko, Švédsko, USA a iné). Za fotografickú tvorbu získal niekoľko ocenení: v r. 2020 Cenu Fra Angelico Konferencie biskupov Slovenska pre umenie, v r. 2010 Cenu Slovenskej výtvarnej únie, v r. 2010 na Bienále voľného výtvarného umenia a v r. 1990 na festivale Art of Today v Budapešti. Široké spektrum tvorby uviedol vo viacerých publikáciách: *Damnatio memoriae* (Redemptoristi Podolíneč, 2019), *Dvkrát živá fotografia* (VŠVU, 2018), *Kardinál Korec stále s nami* (Lúč, Bratislava, 2006), *Obec božia* (FOTOFO, Bratislava, 2000), *Karneval* (FOTOFO, Bratislava, 1999), *Jozef Sedlák* (Osveta, Martin, 1986). Sedlákovo dielo je zastúpené v súkromných a inštitucionálnych zbierkach: Umelecko-priemyselné múzeum, Praha (CZ); Slovenská národná galéria, Bratislava; Moravská galérie fotografie, Brno (CZ); Nadácia Murray Forbes, The Navigator Foundation, Massachusetts (USA); Múzeum Stredoeurópskeho Domu fotografie, Bratislava; Múzeum a Kultúrne centrum Južného Zemplína, Trebišov; Galéria umelcov Spiša, Spišská Nová Ves.

Kurátorka: Mgr. Lucia Benická – GUS
Odborná spolupráca: doc. Mgr. art. Jozef Sedlák
Produkcia: Mgr. Lenka Kráľová – GUS
Grafika: Mgr. art. Ivana Babejová, ArtD. – GUS

  Galéria umelcov Spiša | www.gus.sk

1 Eschatológia je náuka o posledných veciach človeka (vrátane posmrtného života) aj ľudstva.
2 Latinské príslovie: „Pamätaj na smrť.“
3 „Márnosť nad márnosť, všetko je márnosť.“